

A sepia-toned historical photograph of a street in Meppel, Drenthe, Netherlands. The street is lined with multi-story brick buildings. On the right, a building has a striped awning over its entrance and a decorative iron balcony. A street lamp is mounted on the building's facade. People in period clothing are walking along the street, and a horse-drawn cart is visible in the distance.

DRENTS
ARCHIEF

HET DRENTSE E-DEPOT

EVALUATIEVERSLAG E-DEPOT

PILOT METADATERING GEMEENTE MEPEL

Opgesteld door het **Drents Archief** en de **gemeente Meppel**

SAMENVATTING

De gemeente Meppel neemt vanaf 2021 deel aan de pilot van het Drentse e-depot. Deze periode duurt drie jaar en bestaat uit drie pilots. Doelstelling van de verschillende pilots is om duidelijk te krijgen of en hoe het e-depot van het Drents Archief aansluit bij het archief van de gemeente Meppel. Het leereffect is daarbij één van de belangrijkste pijlers.

Tijdens de eerste pilot met de gemeente Meppel stond metadatering centraal. Tijdens het ontstaan en verwerken van digitale informatie ontstaat er naast een digitaal bestand namelijk ook metadata; data over de data. Deze gegevens zijn essentieel voor de (terug)vindbaarheid en leesbaarheid van digitale bestanden. Het doel van deze eerste pilot is dan ook om te toetsen of de metadata van het zaakstelsel van de gemeente aansluit bij het e-depot van het Drents Archief.

De uitkomsten van de pilot voldeden niet altijd aan de verwachtingen. Daarom is de aanpak bijgesteld en de export uit het zaakstelsel van de gemeente op een andere manier samengesteld. Daarnaast is de leverancier van het zaakstelsel gevraagd mee te denken over mogelijke oplossingen.

De uitkomsten van deze pilot hebben als bijeffect dat kennis, ervaring en bewustwording over metadata is gegroeid. De gemeente Meppel heeft nu een beter beeld welke aanpassingen er doorgevoerd moeten worden om de juiste metadata vast te leggen en te kunnen exporteren. Het Drents Archief kan met de uitkomsten haar dienstverlening op het gebied van metadatering aan andere Drentse organisaties verbeteren.

Conclusies op het gebied van techniek

1. Er is doorontwikkeling vanuit de leverancier nodig om ervoor te zorgen dat de exportfunctionaliteit voldoet aan de juiste eisen;
2. De metadata die in het zaakstelsel wordt vastgelegd, wordt niet allemaal geëxporteerd vanuit de functionaliteit die het zaakstelsel biedt. Er ontbreken belangrijke onderdelen uit het Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden (TMLO). De leverancier heeft toegezegd om de beschikbare metadata in de huidige functionaliteit uit te breiden, maar dit biedt slechts een tijdelijke oplossing. Tot nu toe heeft de leverancier dit nog niet opgeleverd;
3. De exportfunctionaliteit in het zaakstelsel levert geen bruikbare export op voor het e-depot. De gegevens zijn niet op de juiste manier gestructureerd. De gemeente moet de export handmatig samenstellen om te voldoen aan de opname-eisen van een e-depot;
4. Het zaakstelsel converteert automatisch documenten naar pdf tijdens de export. Hierdoor treedt informatieverlies op en sluit de metadata niet aan bij het geëxporteerde bestand;
5. Het inzetten van de RecordsManagement Tool (RMTTool) heeft de export en ingest procedure vereenvoudigd, hierdoor konden kleine exports worden gemaakt en opgenomen worden in het e-depot.

Conclusies op het gebied van het proces

6. Het proces van metadata-mapping is geoptimaliseerd bij het Drents Archief. De procedure is vereenvoudigd en het materiaal om de mapping uit te voeren is hierop aangepast;
7. De gemeente Meppel heeft inzichtelijk welke acties er uitgevoerd moeten worden om exports uit het zaakstelsel aan te laten sluiten op het e-depot;
8. De samenwerking tussen Drents Archief en gemeente Meppel is versterkt.

Aanbevelingen aan gemeente Meppel:

1. Trek samen met meerdere gemeentes in Nederland op om de exportfunctionaliteit van de leverancier te verbeteren. De leverancier van het zaakstelsel gaat alleen exportfunctionaliteit aanpassen indien ze de ontwikkeling kunnen bekostigen vanuit een grotere klantengroep;
2. Creëer bewustwording bij medewerkers over het belang van metadata. Dit kan gedaan worden door middel van workshops, schuif aan bij de gesprekken met leverancier van een stelsel, werk processen uit, haak aan bij een groter project waarbij metadata ook een rol speelt zoals de WOO of AVG;
3. Controleer de exportfunctionaliteit bij systemen waarin blijvend te bewaren materiaal wordt opgeslagen. Borg dit bij de aanschaf van nieuwe systemen;
4. Stel een nieuw metadata-schema vast en voer dit door in de organisatie;
5. Breng bij overbrenging in kaart waar de digitale handtekening van toepassing is en bepaal of de betreffende metadata alsnog kan worden aangevuld;
6. Voer kwaliteitscontroles uit op de metadata. Dit zorgt ervoor dat fouten in het proces eerder worden ontdekt;
7. Pak zip-bestanden uit en maak afspraken in de organisatie over het gebruik ervan.

Aanbevelingen aan Drents Archief:

8. Stel de documentatie voor metadata-mapping beschikbaar zodat ook andere organisaties dit kunnen gebruiken;
9. Scherp het Excel-format verder aan en stel een duidelijke handleiding op, zodat het proces van export en ingest soepel verloopt en het eenvoudig in gebruik is voor de gemeente;
10. Verwerk de uitkomsten van de pilot in het metadata-beleid van het Drents Archief;
11. Deel de kennis en ervaring die is opgedaan tijdens deze pilot met andere (Drentse) organisaties.

INHOUD

Samenvatting	2
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstellingen en gewenste resultaten	6
1.3 Scope	6
2. Uitvoering stappenplan	7
2.1 Voorbereiding	7
2.2 Informatie- en impactanalyse	8
2.3 Testen met een beperkte set	8
2.4 Exporteren	9
2.5 Technische opname in het e-depot	9
2.6 Evaluatie	9
3. Resultaten en bevindingen	10
3.1 Exportmogelijkheden binnen het zaaksysteem	10
3.2 Datakubus	13
4. Conclusies en aanbevelingen	14
Bijlage 1. TMLO metadatamapping zaaksysteem	17
Bijlage 2. Missende elementen export	19
Bijlage 3. Uitkomsten gesprek leverancier	20

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De digitale informatie die door de gemeente Meppel wordt gevormd, ondersteunt in eerste instantie de werkprocessen van de gemeente. Maar de gemeente is verplicht om sommige informatie voor een langere periode duurzaam te bewaren. Om digitale informatie over honderd jaar ook nog te kunnen raadplegen, moeten gemeentes voldoen aan de gestelde eisen voor het verwerken en beheren van informatie. Een belangrijk aspect hierbij is dat de metadata compleet en volledig is. Metadata is data over de data en bevat gegevens over bijvoorbeeld de datum, taal en het bestandsformaat. Metadata is onlosmakelijk verbonden met het digitale bestand. Het is essentieel voor het behoud van authenticiteit, betrouwbaarheid, integriteit en de bruikbaarheid ervan. Metadata zorgt ervoor dat digitale archieven gevonden kunnen worden, leesbaar zijn en geïnterpreteerd kunnen worden.

Om informatie duurzaam te beheren is een digitale archiefplaats nodig. Zo'n digitale bewaarplaats noemen we een e-depotvoorziening. In een e-depotvoorziening kan informatie duurzaam bewaard, beheerd en ter beschikking worden gesteld om te raadplegen. Echter, om de informatie over te brengen naar het e-depot is het van essentieel belang dat de metadata op orde is.

In 2021 is de gemeente Meppel een pilot gestart met het Drents Archief om te bepalen in hoeverre de metadatering in het zaakstelsel van de gemeente aansluit bij het Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden (TMLO) en het e-depot van het Drents Archief. De afgelopen maanden zijn er verschillende acties uitgevoerd om dit te toetsen. Zo is er een metadata-mapping uitgevoerd en zijn er verschillende test exports gemaakt en opgenomen in de testomgeving van het e-depot.

1.2 Doelstellingen

Voorafgaand aan de pilot zijn de volgende doelstellingen benoemd door de gemeente Meppel:

1. Aanscherpen metadata-schema;
2. Inzichtelijk maken welke velden matchen, ontbreken en welke aanbevelingen er zijn;
3. Ervaring opdoen met metadata-mapping;
4. De export- en importprocedure zo soepel mogelijk laten verlopen;
5. De export uit het zaakstelsel aan laten sluiten bij het e-depot van het Drents Archief.

En benoemd door het Drents Archief:

6. Toetsen of het gehanteerde metadata-schema aansluit bij de gemeente Meppel;
7. Optimaliseren van het proces metadata-mapping.

In dit evaluatierapport wordt teruggeblikt op deze doelstellingen en worden aanbevelingen gedaan ten aanzien van de metadatering.

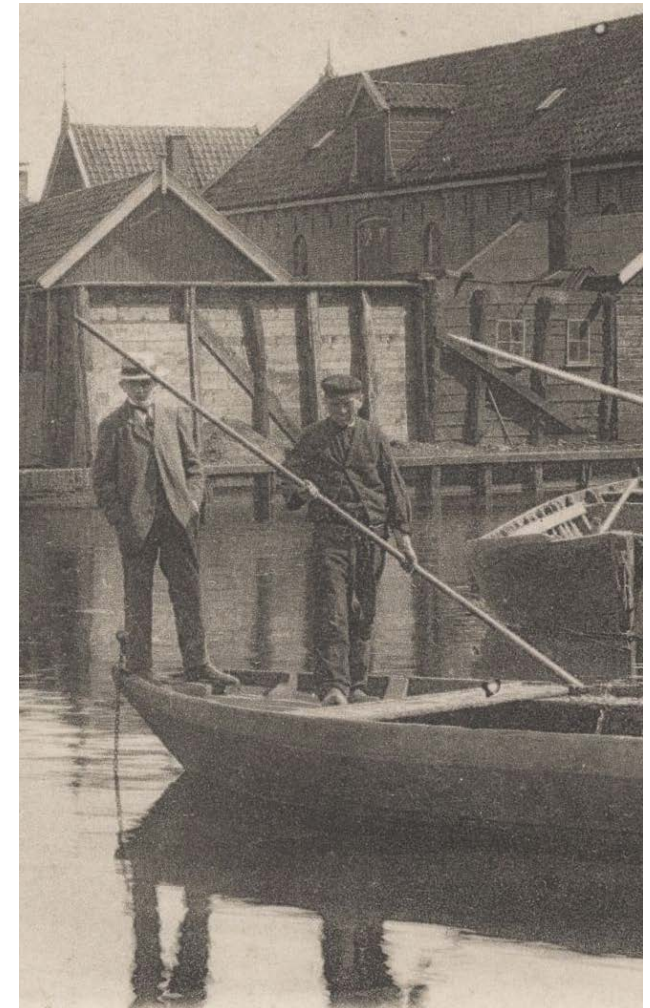
1.3 Scope

Het TMLO is de standaard die tijdens de pilot is gehanteerd voor het vastleggen van metadata. Dit schema specificeert de metagegevens die nodig zijn voor het duurzaam bewaren en toegankelijk houden van digitaal archief. Er is bewust gekozen voor TMLO omdat de opvolger, Metagegevens voor Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (MDTO), ten tijde van de pilot nog niet definitief was vastgesteld.

Om inzicht te krijgen hoe de metadata wordt geëxporteerd zijn er verschillende testen uitgevoerd met vier zaaktypen uit de testomgeving van het zaakstelsel:

1. Omgevingsvergunning activiteit bouw;
2. Mandaatregister;
3. Verordening;
4. Verkiezingen.

Er is getest met vijf zaken per zaaktype. Elke zaak bevat maximaal zestig documenten. De informatieobjecten zijn blijvend te bewaren en vormen een goede afspiegeling van zaken die in het zaakstelsel zijn opgeslagen.

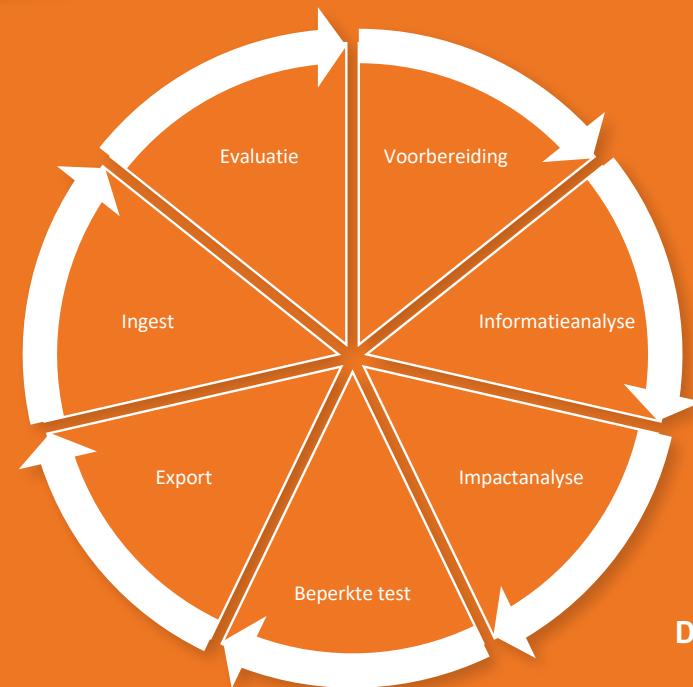
HOOFDSTUK 2 UITVOERING STAPPENPLAN

De pilot startte in april 2021 en is binnen een jaar afgerond. Vooraf werd een aantal vaste fasen opgesteld, die één voor één doorlopen werden.

2.1 Voorbereiding

Tijdens de voorbereidingsfase is er een projectgroep samengesteld met informatieadviseurs, functioneel beheerders en projectleiders van de gemeente en het Drents Archief. Deze projectgroep heeft op hoofdlijnen het projectplan opgesteld, hierbij zijn de doelstellingen en de gewenste resultaten benoemd en is de scope en de planning bepaald. Tot slot werd voor alle betrokkenen een kick-off georganiseerd.

De 7 fases

2.2 Informatie- en impactanalyse

De analyse is een belangrijk onderdeel van de pilot, het is van belang om de data te analyseren. Zo kan de export- en ingestfase doorlopen worden en zorgt het voor inzicht in de kwaliteit van de data. De analyse is gestart met het stellen van algemene vragen over de structuur van de data, vertrouwelijkheid, kwaliteit, aantal bestanden, opslaglocaties en bestandsformaten. Deze informatie gaf inzicht in de kwaliteit van de metadata.

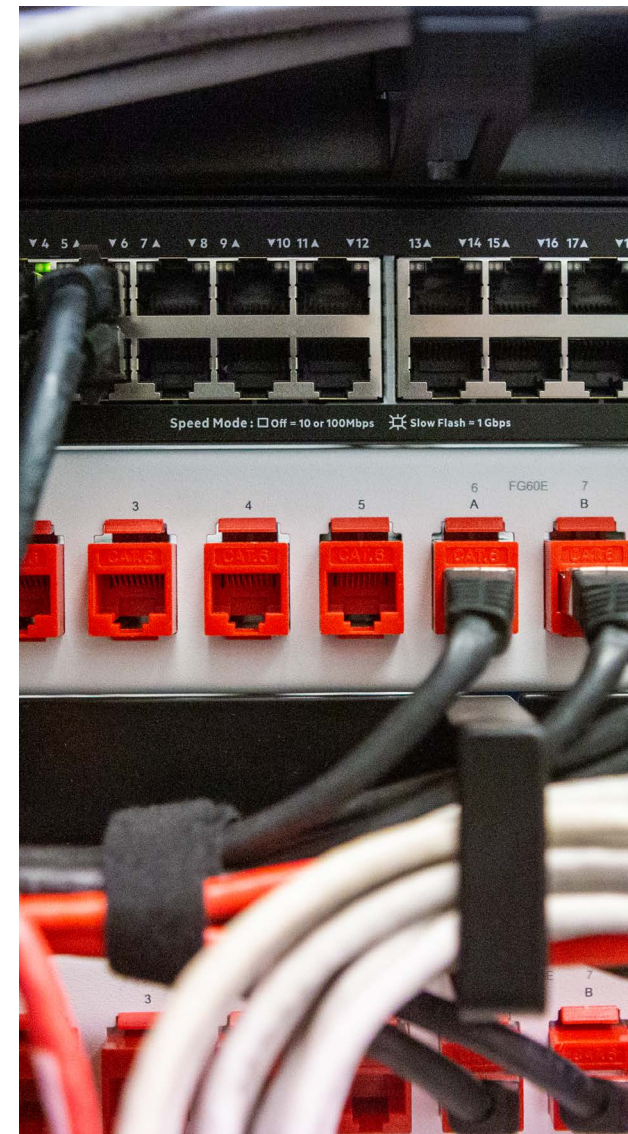
Er is een metadata-mapping sessie gehouden waarbij de velden van het zaakstelsel gematcht zijn met de velden van het TMLO. Hierbij is op elk aggregatieniveau de metadata in kaart gebracht en werden bijzonderheden besproken, wat inzicht gaf in de kwaliteit van de metadata. Alle bevindingen uit de analyse zijn vastgelegd in het projectplan en gepresenteerd aan de opdrachtgever en andere belanghebbenden.

2.3 Testen met een beperkte set

Met de input uit de analysefase zijn we gestart met het in kaart brengen van testscenario's. Naast het testen van de metadata velden uit de mapping, zijn er ook testscenario's opgesteld met bijzonderheden die uit de analyse naar voren kwamen. Denk hierbij aan documenten die aan meerdere zaken zijn gekoppeld, e-mailbestanden met bijlagen, diverse bestandsformaten en een digitale handtekening. Bij het uitvoeren van de eerste test kwam naar voren dat de export vanuit het zaakstelsel niet voldeed aan de standaarden die gelden bij het maken van een export.

De bestanden en metadata werden niet geëxporteerd in de mappenstructuur van het e-depot (sidecar structuur) en de metadata voldeed niet aan de voorwaarden die het Nationaal Archief heeft gesteld. Zo ontbrak er belangrijke TMLO metadata. Het gevolg hiervan was dat we het testen op deze manier moesten stoppen, het was niet mogelijk om met deze gegevens een opname in het e-depot uit te voeren.

Vervolgens zijn we op zoek gegaan naar een tussenoplossing waarbij testscenario's alsnog uitgevoerd konden worden. De meeste metadata werd wel vastgelegd in het zaakstelsel. Het probleem was echter dat het niet goed geëxporteerd werd. Een alternatief werd gevonden via een combinatie van de exportfunctie en de datakubus, een database, van het zaakstelsel. Via de datakubus kon de gemeente de ontbrekende metadata uit het zaakstelsel halen. Om de gemeentes te ondersteunen in het aanleveren van de metadata heeft het Drents Archief de RMTTool, een automatiseringstool, aangeschaft. Met deze tool kunnen informatieobjecten in de juiste structuur worden gezet (sidecar structuur) en hoeft de gemeente zelf geen volledige export te maken. Naast de bestanden levert de gemeente Meppel de bijbehorende metadata aan in een vast Excel-format. Het Drents Archief zorgt er, met behulp van de RMTTool, voor dat deze informatie op de juiste manier wordt klaargezet voor opname in het e-depot.

2.4 Exporteren

De nieuwe werkwijze is met een beperkte set getest en dit verliep goed. Op basis hiervan zijn de verschillende testscenario's in drie delen geëxporteerd en via een beveiligde verbinding aan het Drents Archief aangeleverd.

2.5 Technische opname in het e-depot

De definitieve export is opgenomen in het e-depot, dit noemen we de officiële ingest. Tijdens deze ingest is de metadata gecontroleerd. Als alle informatieobjecten uit de dataset de ingest hebben doorlopen wordt er gesproken over een opname in het e-depot. Na wat tegenslag is het toch gelukt om een dataset officieel op te nemen in de testomgeving van het e-depot. Hierbij zijn de benoemde testscenario's getest.

2.6 Evaluatie

De resultaten van de pilot zijn gedeeld met de leverancier van het zaakstelsel en samen is gekeken naar een passende oplossing. Een samenvatting van de uitkomsten van het gesprek is in bijlage 3 te vinden. De leverancier heeft toegezegd om op korte termijn de exportfunctionaliteit uit te breiden met extra metadata, tot op heden is dit nog niet gerealiseerd. Over het aanpassen van de exportfunctie, zodat het voldoet aan de landelijke standaarden, konden geen concrete toezeggingen worden gedaan.

HOOFDSTUK 3

RESULTATEN EN BEVINDINGEN

In dit onderdeel worden de resultaten van de pilot besproken. Het is onderverdeeld in twee delen: exportmogelijkheden binnen het zaakstelsel en met behulp van de datakubus.

3.1 Exportmogelijkheden binnen het zaakstelsel

In dit onderdeel is gekeken of de doelstellingen zijn behaald op het gebied van metadata-mapping, metadata-schema en export- en importprocedure. Per onderwerp volgt hierover een toelichting op de resultaten.

3.1.1 Metadata-mapping

1. Inzichtelijk maken welke velden matchen, ontbreken en welke aanbevelingen er zijn;
2. Ervaring opdoen met metadata-mapping;
3. Het proces metadata-mapping optimaliseren.

De belangrijkste bevindingen ten aanzien van de metadata-mapping zijn:

1. De meest essentiële metadata is beschikbaar in het zaakstelsel;
2. Twee metadata-elementen ontbreken: gebruikersrechten en de status van openbaarheid;
3. Er worden geen kwaliteitscontroles uitgevoerd op zaken;
4. De metadata-mapping sessie is geoptimaliseerd.

Metadata velden

De uitkomst van de metadata-mapping is positief omdat de meest essentiële metadata in het zaakstelsel wordt vastgelegd, zie bijlage 1. Er ontbreken maar twee belangrijke elementen: gebruikersrechten zoals auteursrecht of portretrecht en de status van openbaarheid. Bij overbrenging moet er worden aangegeven of er zaken of documenten zijn waarbij sprake is van gebruikersrechten. Binnen het TMLO zijn hiervoor specifieke elementen benoemd.

Door deze metadata te vullen is inzichtelijk welke rechten wanneer van toepassing zijn. Momenteel wordt er niet vastgelegd op welke zaken of documenten gebruikersrechten van toepassing zijn. Hetzelfde geldt voor de openbaarheid. Door deze metadata te vullen is inzichtelijk waar beperkingen van toepassing zijn na overbrenging.

Na overleg met de leverancier werd duidelijk dat er nagedacht moest worden op welke manier de ontbrekende velden toegevoegd kunnen worden aan het zaakstelsel. Denk hierbij aan het juiste niveau, maar ook aan afspraken binnen de gemeente over hoe en wanneer dit gevuld wordt. Afsproken is om dit verder vorm te geven onder de doorontwikkeling naar de MDTO (zie bijlage 3).

Kwaliteitscontrole

Tijdens de mapping werd inzichtelijk dat er geen specifieke kwaliteitscontroles worden uitgevoerd op zaken door de gemeente. Want naast het beschikbaar stellen van metadata, is het ook belangrijk dat de velden op de juiste manier worden gevuld. Kwaliteitscontroles kunnen helpen om de kwaliteit van de metadata te verbeteren en fouten in het proces eerder te ontdekken.

Metadata-mapping sessie

Voor het Drents Archief was het de eerste keer dat er een metadata-mapping werd uitgevoerd met een gemeente. In de eerste sessie was het aftasten hoe het Drents Archief de gemeente hierin het best kon ondersteunen. De sessie duurde lang, omdat alle TMLO-velden werden doorgenomen. Om dit soort sessies in het vervolg in te korten en interactiever te maken is een format gemaakt voor het vastleggen van de metadata in presentatie-vorm. Daarnaast wordt alleen de essentiële metadata besproken die aansluit bij de betreffende organisatie. Inmiddels is de metadata-mapping meer een interactieve workshop dan een presentatie. Hierdoor leren de medewerkers van de gemeente hoe ze dit zelfstandig kunnen uitvoeren.

3.1.2 Metadata-schema

- Aanscherpen metadata-schema;
- Toetsen of het gehanteerde metadata-schema van het Drents Archief aansluit bij de gemeente Meppel.

De gemeente Meppel heeft een duidelijk beeld verkregen welke metadata nodig is en welke actiesmoet worden ondernomen om de metadata compleet te maken. Met de opgedane kennis en ervaring kan men het schema doorvoeren in het zaaksysteem en beheren.

Door deze pilot is het metadata-schema van de gemeente Meppel aangescherpt, zodat het aansluit op het e-depot. Tevens heeft het Drents Archief het eigen metadata-format aangepast en beter onderscheid kunnen maken tussen essentiële metadata en niet-essentiële metadata.

3.1.3 Export- en importprocedure

1. Hoe verloopt de export- en importprocedure zo soepel mogelijk;
2. De export uit zaaksysteem sluit aan bij het e-depot van het Drents Archief.

Door middel van de testen en het analyseren van de export bleek dat de exportfunctionaliteit niet voldeed aan de gestelde aanlevervoorwaarden. De belangrijkste bevindingen zijn:

1. Belangrijke metadata ontbreekt;
2. De metadata wordt niet conform TopX formaat geëxporteerd, de leverancier heeft zelf bepaald hoe de metadata wordt vastgelegd;
3. De export is niet opgebouwd volgens de sidecar structuur, de leverancier heeft zelf bepaald hoe bestanden en metadata worden geëxporteerd;
4. Diverse bestandsformaten worden bij de export geconverteerd naar een pdf-A bestand.

Metadata

Bij het uitvoeren van de export wordt in een apart bestand metadata meegestuurd. Dit bestand bevat slechts een selectie van de metadata die in het zaaksysteem is vastgelegd. In bijlage 2 is opgenomen welke metadata ontbreekt in de export.

12 Structuur

Het Nationaal Archief heeft vastgesteld aan welke eisen het opnemen van digitaal archief in een e-depot moet voldoen. Het Drents Archief volgt deze aanlevervoorwaarden en dit houdt in dat de export wordt samengesteld in een sidecar structuur met metadata volgens het technische uitwisselformaat van het TMLO (TopX). De export van het zaakstelsel wordt op een andere manier opgebouwd. Dit heeft verschillende gevolgen:

1. De export moet handmatig worden omgezet naar de sidecar structuur;
2. De metadata zit in één groot bestand in plaats van apart per aggregatieniveau (serie, dossier en bestand);
3. De metadata is niet conform de afspraken van het TMLO aangeleverd, denk aan de juiste invulling van datum-velden.

De leverancier van het zaakstelsel heeft aangegeven dat men zich gaat focussen op doorontwikkeling naar de MDTO en de exportfunctionaliteit niet meer gaat aanpassen om te voldoen aan het TMLO. Doorontwikkeling naar MDTO is mogelijk indien er voldoende vraag is vanuit de gebruikers, er zijn nog geen concrete toezeggingen gedaan. Er is afgesproken dat met de gemeente en leverancier een vervolgspraak wordt gemaakt om samen na te denken over de strategische visie voor digitale duurzaamheid en het krijgen van een plek op de roadmap voor de doorontwikkeling naar de MDTO.

Pdf-conversie

Een aantal bestandsformaten worden bij de export automatisch omgezet naar een pdf-formaat. Het oorspronkelijke bestand zoals jpeg, xls, docx wordt niet mee geëxporteerd en ontbreekt dus. Bij sommige bestandsformaten zorgt dit voor informatieverlies, zoals bijvoorbeeld bij een Excel-bestand. Dit is niet wenselijk en heeft diverse gevolgen:

1. De geëxporteerde metadata komt niet overeen met het daadwerkelijke bestand;
2. Er treedt informatieverlies op, bijvoorbeeld bij een Excel-bestand omdat bij omzetting naar pdf de diverse tabbladen en formules niet meekomen;
3. Het originele archiefstuk wordt niet opgenomen in het e-depot.

De leverancier geeft in eerste instantie aan dat de configuratie van het zaakstelsel hierop kan worden aangepast, zodat de originele bestanden worden geëxporteerd. Maar na onderzoek blijkt dat dit toch niet mogelijk is. De gemeente en leverancier moeten hierover verder in gesprek, zodat er een goede oplossing kan worden gevonden om de juiste bestanden en metadata vanuit het zaakstelsel beschikbaar te stellen voor opname in het e-depot.

Op basis van bovenstaande bevindingen is besloten om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn als de gemeente Meppel zelf de metadata gaat exporteren met behulp van de exportfunctionaliteit, de datakubus en het Excel-format van het Drents Archief. De resultaten hiervan zijn uitgewerkt in het volgende onderdeel.

3.2 Datakubus

Na het testen met de datakubus blijkt dat vrijwel alle metadata geëxporteerd kan worden. Deze manier van werken blijkt echter niet toekomstbestendig te zijn. Het kost te veel tijd om de metadata uit de verschillende bronnen te halen, dit moet soms handmatig en het lukt nog niet om dit te automatiseren. Omdat het niet geautomatiseerd is, kunnen er fouten ontstaan waardoor de kwaliteit vermindert. Voor grotere exports is deze werkwijze niet werkbaar.

In een gesprek met de leverancier is nagedacht over het ontbreken van de metadata in de exportfunctionaliteit en de arbeidsintensieve workaroud. De leverancier heeft toegezegd om op korte termijn de ontbrekende metadata toe te voegen aan de export. Hierdoor is de metadata afkomstig uit één bron en kan het Excel-format mogelijk geautomatiseerd gevuld worden. Dit wordt buiten de pilot om getest, maar tot op heden is dit nog niet gerealiseerd.

Omdat het testen met de datakubus goed verliep zijn de verschillende testscenario's doorlopen. In de tabel is weergegeven welke testen er zijn uitgevoerd met de bijbehorende resultaten.

Test	Uitkomst
E-mail met verschillende bijlagen	De e-mail en bijlagen worden apart geëxporteerd en geconverteerd naar een pdf-formaat. Het e-mailbestand verliest hiermee context. In de metadata wordt een enkelvoudige relatie meegegeven zodat de bijlagen aan de e-mail gelinkt kunnen worden.
Zip-bestand	De gemeente Meppel heeft zipbestanden opgeslagen in het zaaksysteem, deze worden bij de export als geheel geëxporteerd. Het gebruik van zip-bestanden is niet wenselijk omdat er geen zicht is op de kwaliteit van de bestanden in de zip, de toegankelijkheid vermindert en er metadata ontbreekt.
Vertrouwelijke zaken en documenten	De vertrouwelijkheden die zijn vastgelegd in het zaaksysteem hebben geen effect op de export. De data wordt geëxporteerd zoals verwacht. Alleen bij documenten week in sommige gevallen de vertrouwelijkheid in de metadata van de export af van de data in het zaaksysteem. Dit is gemeld bij de leverancier.
Document met een gekwalificeerde handtekening	Een document met een digitale handtekening kan worden geëxporteerd en opgenomen in het e-depot, alle eigenschappen blijven gelijk. De gemeente heeft geen gegevens over de digitale handtekening opgenomen in de metadata, deze ontbreken.
Bestanden met meerdere versies	Er kunnen documenten voorkomen die meerdere versies bevatten. Het zaaksysteem exporteert alleen de laatste versie van het document.
Document is gekoppeld aan meerdere zaken	In het zaaksysteem is het mogelijk om één document te koppelen aan meerdere zaken. Tijdens de export wordt bij elke zaak het betreffende bestand geëxporteerd met gelijke metadata (zowel identificatienummer, checksum, bestandsnaam).

HOOFDSTUK 4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Conclusies op het gebied van techniek

1. Er is doorontwikkeling vanuit de leverancier nodig om ervoor te zorgen dat de exportfunctionaliteit voldoet aan de juiste eisen;
2. De metadata die in het zaakstelsel wordt vastgelegd, wordt niet allemaal geëxporteerd vanuit de functionaliteit die het zaakstelsel biedt. Er ontbreken belangrijke onderdelen uit het TMLO. De leverancier heeft toegezegd om de beschikbare metadata in de huidige functionaliteit uitbreiden, maar dit biedt slechts een tijdelijke oplossing. Tot nu toe heeft de leverancier dit nog niet opgeleverd;
3. De exportfunctionaliteit in het zaakstelsel levert geen bruikbare export op voor het e-depot. De gegevens zijn niet op de juiste manier gestructureerd. De gemeente moet de export handmatig samenstellen om te voldoen aan de opname-eisen van een e-depot;

4. Het zaakstelsel converteert automatisch documenten naar pdf tijdens de export. Hierdoor treedt informatieverlies op en sluit de metadata niet aan bij het geëxporteerde bestand;
5. Het inzetten van de RMTTool heeft de export en ingest procedure vereenvoudigd, hierdoor konden kleine exports worden gemaakt en opgenomen worden in het e-depot.

Conclusies op het gebied van het proces

6. Het proces van metadata-mapping is geoptimaliseerd bij het Drents Archief. De procedure is vereenvoudigd en het materiaal om de mapping uit te voeren is hierop aangepast;
7. De gemeente Meppel heeft inzichtelijk welke acties er uitgevoerd moeten worden om exports uit het zaakstelsel aan te laten sluiten op het e-depot;
8. De samenwerking tussen Drents Archief en gemeente Meppel is versterkt.

Aanbevelingen aan gemeente Meppel:

1. Trek samen met meerdere gemeentes in Nederland op om de exportfunctionaliteit van de leverancier te verbeteren. De leverancier van het zaakstelsel gaat alleen exportfunctionaliteit aanpassen indien ze de ontwikkeling kunnen bekostigen vanuit een grotere klantengroep;
2. Creëer bewustwording bij medewerkers over het belang van metadata. Dit kan gedaan worden door middel van workshops, schuif aan bij de gesprekken met leverancier van een stelsel, werk processen uit, haak aan bij een groter project waarbij metadata ook een rol speelt zoals de WOO of AVG;
3. Controleer de exportfunctionaliteit bij systemen waarin blijvend te bewaren materiaal wordt opgeslagen. Borg dit bij de aanschaf van nieuwe systemen;
4. Stel een nieuw metadata-schema vast en voer dit door in de organisatie;
5. Breng bij overbrenging in kaart waar de digitale handtekening van toepassing is en bepaal of de betreffende metadata alsnog kan worden aangevuld;
6. Voer kwaliteitscontroles uit op de metadata. Dit zorgt ervoor dat fouten in het proces eerder worden ontdekt;
7. Pak zip-bestanden uit, en maak afspraken in de organisatie over het gebruik ervan.

Aanbevelingen aan Drents Archief:

8. Stel de documentatie voor metadata-mapping beschikbaar zodat ook andere organisaties dit kunnen gebruiken;
9. Scherp het Excel-format verder aan en stel een duidelijke handleiding op, zodat het proces van export en ingest soepel verloopt en het eenvoudig in gebruik is voor de gemeente;
10. Verwerk de uitkomsten van de pilot in het metadata-beleid van het Drents Archief;
11. Deel de kennis en ervaring die is opgedaan tijdens deze pilot met andere (Drentse) organisaties.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

TMLO METADATAMAPPING ZAAKSYSTEEM

Hieronder is vastgelegd welke metadata uit het TMLO is vastgesteld in de metadata-mapping.

Archiefniveau

Element	Verplicht?	Opmerkingen
2. Identificatiekenmerk	Ja	
3. Aggregatieniveau	Ja	
4. Naam	Ja	
7. Plaats	Nee	
11. Taal	Nee	
15C. (Ontstaans)context	Nee	

Serieniveau (zaaktype)

Element	Verplicht?	Opmerkingen
2. Identificatiekenmerk	Ja	Identificatienummer zaaktype
3. Aggregatieniveau	Ja	Vaste Waarde Serie
4. Naam	Ja	Naam zaaktype
5.1 Classificatie code	Nee	De archiefclassificatiecode
5.2 Classificatie omschrijving	Nee	De omschrijving die van toepassing is op de code
5.3 Classificatie bron	Nee	De bron waaruit de code gehaald wordt.
5.4 Classificatie datum	Nee	Datum
18.1 Openbaarheid omschrijving	Nee	Vaste waarde: Openbaar, Beperkt openbaar
18.2 Openbaarheid datum	Nee	Datum

Dossierniveau (zaak)

Element	Verplicht?	Opmerkingen
2. Identificatiekenmerk	Ja	Uniek Identificatiekenmerk.
3. Aggregatieniveau	Ja	Vaste waarde: Dossier
4. Naam	Ja	Beknpte formeel-inhoudelijke beschrijving
6. Omschrijving	Nee	Toelichting
9.1 Dekking in tijd	Nee	Datum
9.2 Dekking geografisch gebied	Nee	De locatie die van toepassing is bij dit zaakdossier
15.1 Relatie ID	Nee	Zaaknummers van gerelateerde zaken
15.2 Type relatie	Nee	Soort relatie: vullen met gerelateerde zaak.
16.1 Gebruikersrechten omschrijving	Nee	Waarde: bijvoorbeeld "Auteursrecht", "Portretrecht", "Creative Commons-licentie" etc.
16.2 Gebruikersrechten datum	Nee	Datum
18.1 Openbaarheid omschrijving	Nee	Vaste waarde: Openbaar, Beperkt openbaar
18.2 Openbaarheid datum	Nee	Datum

Bestandsniveau

Element	Verplicht?	Opmerkingen
2. Identificatiekenmerk	Ja	Uniek Identificatiekenmerk. (Documentnummer)
3. Aggregatieniveau	Ja	Vaste waarde: Record
4. Naam	Ja	Beknpte formeel-inhoudelijke beschrijving (titel)
6. Omschrijving	Nee	Optioneel
12.1 Event geschiedenis Datum	Nee	Verzend/ontvangstdatum
12.2 Event geschiedenis Type	Nee	Verzend/ontvangstdatum
19.1 Vorm	Ja	Documenttype
21. Formaat	Nee	
1. ID		
2.1 Bestandsnaam		
2.2 Extensie		
4. Omvang		
6. Creatieapplicatie		
7. Fysieke integriteit		
8. Datum Aanmaak		
10. Relatie		

BIJLAGE 2

MISSENDE ELEMENTEN EXPORT

Een aantal van de benodigde TMLO-elementen worden niet meegeleverd in de export. Hieronder is per aggregatieniveau uitgewerkt welke TMLO-velden ontbreken.

Serieniveau (zaaktype)

Element	Verplicht?
2. Identificatiekenmerk	Ja
3. Aggregatieniveau	Ja
5.1 Classificatie code	Nee
5.2 Classificatie omschrijving	Nee
5.3 Classificatie bron	Nee
5.4 Classificatie datum	Nee

Dossierniveau

Element	Verplicht?
3. Aggregatieniveau	Ja
9.2 Dekking geografisch gebied	Nee
15.1 Relatie ID	Nee
15.2 Type relatie	Nee

Bestand niveau

Element	Verplicht?
3. Aggregatieniveau	Ja
19.1 Vorm	Ja
21.1 Formaat - bestandsnaam	Nee

BIJLAGE 3

UITKOMSTEN GESPREK LEVERANCIER

In de tabel zijn de uitkomsten van het gesprek weergegeven met de leverancier van het zaakstelsel.

Besproken punten	Uitkomst
Ontbrekende TMLO-elementen in het zaakstelsel	De metadata-velden kunnen worden toegevoegd aan het zaakstelsel, maar de gemeente Meppel dient kritisch te kijken wanneer, door wie en op welke manier de velden gevuld worden.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ontbrekende TMLO-elementen in de export 2. Exporteren in een sidecar-structuur 3. Ontbreken Topx metadata 	<p>De leverancier richt zich op de nieuwe standaard MDTO. De doorontwikkeling hangt af of er voldoende vraag vanuit gemeenten is. Dit bepaalt of en wanneer de doorontwikkeling op de roadmap wordt geplaatst.</p> <p>Als tussenoplossing wordt de huidige exportfunctionaliteit uitgebreid met metadata. Er is een lijst opgesteld met metagegevens die in de export aanwezig dienen te zijn, deze is gedeeld met de leverancier. De aanpassingen worden buiten de pilot om doorgevoerd en getest.</p>
PDF conversie aanpassen	Tijdens het gesprek wordt aangegeven dat het mogelijk is om de configuratie op dit onderdeel aan te passen. Na onderzoek blijkt dat dit toch niet mogelijk is. Er moet verder onderzocht worden hoe dit kan worden aangepast.

